METSÄTALOUS

Tämän ja ensi vuoden aikana käymme läpi kaikki jäsenet joko henkilökohtaisella tapaamisella tai puhelinsoitolla. **TOIMINNANJOHTAJA JARI YLI-TALONEN, METSÄNHOITOYHDISTYS PÄIJÄT-HÄME**

Myyrien kannanvaihtelut vaimentuneet selvästi

Kansainvälisen tutkijaryhmän mukaan myyrien kannanvaihtelut ovat heikentyneet merkittävästi viimeksi kuluneiden kahden vuosikymmenen aikana.

Laajaan seuranta-aineistoon perustuvien tulosten mukaan ilmiö voi johtaa ennalta-arvaamattomiin muutoksiin ekosysteemeissä, joissa myyrät ovat avainlajeja niitä saalistaville pedoille sekä ravintokasveille, tiedottaa Metsäntutkimuslaitos (Metla).

Suomesta kansainväliseen suurhankkeeseen osallistui Metlan ja Helsingin yliopiston tutkijoita monikymmenvuotisine havaintosarjoineen.

Yli 500 yksilöä hehtaarilla

Voimakkaat ja säännölliset kannanvaihtelut ovat ominaisia pienille jyrsijöille, erityisesti myyrille.

Huippuvuosina myyriä voi elää yli 500 yksilöä hehtaarilla, kun taas pohjavaiheessa hehtaarilta ei välttämättä tavata ainoatakaan yksilöä.

Huiput ja pohjavuodet toistuvat Etelä-Suomessa kolmen ja Pohjois-Suomessa noin neljän vuoden välein.

Myyrien kannanvaihtelut eli syklit ovat tahdistaneet voimakkaasti myös ravintoverkon muiden tasojen elämää. Niin petoeläinten runsauden kuin kasvillisuuden muutokset heijastelevat myyrien määrää.

Voimakkaiden myyräsyklien heikkeneminen vähentänee niin myyrien levittämien tautien kuin niiden aiheuttamien maa- ja metsätaloustuhojen esiintymistä.

Monet pikkujyrsijöistä riippuvat petolajit, kuten uhanalainen naali, puolestaan kärsivät ravinnon saatavuuden heikentyessä.

Todennäköisin selitys ilmasto

Viimeaikaisten havaintojen mukaan myyrien kannanvaihtelut ovat heikentyneet viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana samanaikaisesti joka puolella Eurooppaa. Koska muutos havaitaan yhtäaikaisesti kautta Euroopan, todennäköisin selitys ilmiölle löytyy ilmastosta. Tarkempaa mekanismia ei ole kuitenkaan vielä saatu selville.

Suurhankkeessa tutkittiin ja analysoitiin myyrien kannanvaihteluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Skotlannissa, Puolassa, Saksassa ja Ranskassa 30–40 vuoden ajanjaksolta.

Tulokset osoittavat, että vaikka myyräkantojen huippu- ja pohjalukumäärien vaihteluväli on aiempaa merkittävästi pienempi, vaihtelut ovat edelleen säännöllisiä.

Tämä kertoo siitä, että syklejä aikaansaavat tekijät, kuten saalistus, ravinnon laadun muutokset tai taudit, vaikuttavat myyriin kuten ennenkin.

Myyräkantojen vaihteluvälin muutos johtuu pääasiassa keväisten myyrämäärien pienenemisestä ajan saatossa.

SARI PENTTINEN

Kaupallista ligniinin tuotantoa aloitellaan Yhdysvalloissa

Pohjoisamerikkalainen metsäyhtiö Domtar on rakennuttanut kaupallisen mittakaavan laitoksen, joka erottelee ja ottaa talteen ligniinin sellun valmistuksessa, kirjoittaa ruotsalainen Papernet.

Sulfaattisellutehtaan sivutuotteiden, kuten ligniinin, hyödyntämisestä on puhuttu jo pitkään. Rahaa investointeihin ei ole kuitenkaan ollut.

Ligniiniä on tyydytty polttamaan. Näin aiottiin tehdä myös Domtarin sulfaattisellutehtaalla Plymouthissa Pohjois-Carolinan osavaltiossa Yhdysvalloissa.

”Soodakattilamme oli tuotannon pullonkaula. Aioimme alun perin lisätä selluntuotantoa ja suunnittelimme poistavamme ligniinin ja polttavamme sen erillisessä biopolttoainelaitoksessa”, kertoo Domtarin **Dale Mitchell** yrityksen liiketoiminta- ja kehitysyksiköstä.

Mutta sitten Kanadan valtio ilmoitti antavansa rahallista tukea uudenlaisen vihreän metsäteollisuuden kehittämiseksi.

Samanaikaisesti Domtar kuuli Lignoboost-tekniikasta, jolla pystyttiin ottamaan talteen korkealaatuista ligniiniä. Tekniikkaa kehitti Tukholmassa Innventia-niminen yritys.

75 tonnia päivässä

Lignoboost-laitos rakennettiin Plymouthiin ja tuotanto aloitettiin tämän vuoden helmikuussa. Päivässä tuotetaan 75 tonnia ligniiniä, joka pakataan 900 kilon säkkeihin.

Domtar näkee ligniinissä paljon mahdollisuuksia. Sitä voidaan käyttää laajalti teollisissa sovelluksissa. Se on esimerkiksi biopohjainen vaihtoehto öljylle ja muille fossiilisille polttoaineille sekä raaka-aine monille materiaaleille.

Mitchell kertoo, että heidän tuottamaansa ligniiniä käytetään muun muassa lisäaineena parantamaan biopolttoaineiden tiheyttä. Kehitystyötä tehdään, jotta tulevaisuudessa ligniinistä voitaisiin tehdä esimerkiksi biologisesti hajoavia muoveja.

Ligniini on aineena luontaista liimaa, joka pitää kaikkia kasveja koossa. Sen koostumus ja ligniinipitoisuus vaihtelevat tyypillisesti raaka-aineen mukaan.

Havupuissa ligniiniä on noin kolmasosa ja lehtipuissa noin neljäsosa niiden kokonaismassasta.

SARI PENTTINEN

Urakoiden tilitys pidentynyt

Koneyrittäjät ovat huolissaan katteettomista urakoista ja pidentyneistä maksuajoista. Ongelma korostuu maarakennusalalla.

”Tiukkoina taloudellisina aikoina kilpailu kovenee. Erityisen tärkeää on silti, että kilpailu on rehellistä eikä tilaaja aseta siihen liikaa ylimääräisiä paineita”, totesi varapuheenjohtaja **Markku Suominen** Koneyrittäjien Maarakennuspäivillä Tampereella perjantaina.

Suominen on törmännyt ilmiöön, jossa tarjouskilpailuiden voittajat ottavat urakoita hinnalla, joka on kannattavuuden rajamailla. ”Yrittäjän pitää olla tarkkana hinnoittelussa. Hinnan pitää vastata yrityksen omia kustannuksia.”

Suominen pitää tilaajien suuria puheita harmaan talouden torjunnasta hieman falskeina niin kauan kuin pieniä yrityksiä rokotetaan pitkillä maksuajoilla, joilla rahoitetaan tilaajien omien yritysten toimintaa.

”Ketjun loppupään pienet yritykset ovat käytännössä pankkeja tilaajille pitkien maksuaikojen takia.”

MT

KARI SALONEN

Metsänomistaja joutuu yleensä tekemään ensimmäisen yhteydenoton puukauppa-asioissa, Viljo Bragge (oik.) tietää. Bragge ja alueneuvoja Kari Seppälä rajasivat hakkuualuetta Braggen maatalousyhtymän metsässä perjantaina Mäntsälässä.

Puukaupan palveluita tarjottu alle kolmannekselle

Vain vajaaseen kolmannekseen metsänomistajista on otettu yhteyttä ja tarjottu puukaupan palveluita. Näin kertoo MTK:n Suomen Gallup Elintarviketieto Oy:llä teettämä Metsätutka-kysely.

Yli kaksi kolmannesta metsänomistajista ilmoittaa, ettei yhteydenottoja puukaupan palveluista ole kuulunut sen paremmin puunostajilta kuin metsänhoitoyhdistyksiltä.

Tuoreen kyselyn tulokset eivät poikkea viime vuonna tehdystä. Vuosista 2006–2009 yhteydenotot näyttävät vähentyneen niin, että unohdettujen metsänomistajien osuus on kasvanut kymmenkunta prosenttiyksikköä.

MTK:n tutkimuspäällikön **Erno Järvisen** mukaan yksittäistä selitystä unohdettujen metsänomistajien osuuden kasvuun on vaikea nähdä.

”Suunta kuitenkin kertoo, että tilaa puukaupallisten palveluiden tehostamiseen on kaikille tahosta riippumatta”, Järvinen sanoo.

Metsäalalla on Järvisen mielestä vielä opittavaa perinteisessä markkinointityössä, vaikka viime vuosina sekä metsäfirmoissa että metsänhoitoyhdistyksissä on paljon panostettu asiaan.

Yhteydet pelaavat vakiokumppaneihin

Stora Enso Metsän ostojohtajalle **Esa Ojalalle** ei kyselyn tulos tullut suurena yllätyksenä.

”Jo useana vuonna olemme ihmetelleet Metsätutkan tulosta, joka kertoo yhteydenottoa paitsi jääneiden suuresta osuudesta. Tutkimusta ei varmaan voi kyseenalaistaa, eikä sitä vastaan voi väittää.”

Stora Ensossa on Ojalan mukaan tehty paljon työtä metsänomistajien tavoittamiseksi. Omaa väkeä on koulutettu ja apuna käytetty puhelinmyyntiin erikoistunutta yhtiötä.

Onko teihin otettu oma-alotteisesti yhteyttä ja tarjottu puukauppapalveluita?

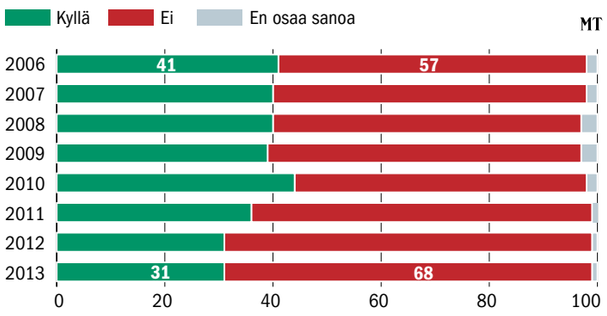

Kyselyyn vastasi 578 metsänomistajaa. Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto

”Varmaan on niin, että meidän yhteydenottomme suuntautuvat tuttuihin vakiokumppaneihin. Mahdollisiin uusiin asiakkaisiin tarvitaan lisää panostusta”, Ojala pohtii.

Metsänhoitoyhdistysten jäsenyys on muuttumassa vapaaehtoiseksi näillä näkymin vuonna 2015.

Ojala uskoo, että uusi tilanne synnyttää toimeliaisuutta metsänomistajien neuvontaan ja sitä kautta yhteydenotot laajenevat.

”Muutos on varmasti myönteinen, kun aktiviteetti metsänomistajakentässä lisääntyy. Se näkyy toivottavasti myös puuntarjonnassa”, Ojala sanoo.

Kahden vuoden kampanja menossa

Päijät-Hämeen metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Jari Yli-Talonen** arvelee, että kyselyn tulos olisi näyttänyt paremmalta, jos metsänomistajilta olisi kysytty puukauppapalvelun sijasta ylipäätään yhteydenotosta metsään liittyen.

”Me tarjoamme tilakäyntiä, jossa selvitetään tilan hoito- ja hakkuumahdollisuuksia. Suoraan puukauppaahan emme yhteydenotossa tarjoa”, Yli-Talonen perustelee.

Yli-Talosen mukaan yhdistyksen jäsenistä 40 prosenttia käyttää maksullisia palveluja.

Kaikkien metsänhoitoyhdistysten jäsenten tavoittamiseksi on menossa kahden vuoden kampanja.

”Tämän ja ensi vuoden aikana käymme läpi kaikki jäsenet joko henkilökohtaisella tapaamisella tai puhelinsoitolla.”

Jos valtakunnallinen kampanja onnistuu, niin Yli-Talonen uskoo metsänomistajien vastausten muuttuvan myös Metsätutka-kyselyssä.

Yli-Talosen mukaan jo tähänkin mennessä on tavoitteena ollut se, että kolmen vuoden välein ollaan yhteydessä jokaiseen jäseneen.

Metsänomistajien tarve yhteydenottoihin vaihtelee.

”Jos metsää on 4–10 hehtaaria, niin keskimäärin tarve on kymmenen vuoden välein. 200 hehtaarin metsässä tarve on kerran vuodessa”, Yli-Talonen sanoo.

JUHA KAIHLANEN

Lapin metsureiden talviloma alkoi

Inarin metsureista suurin osa aloitti talviloman tällä viikolla. Töihin palataan vapun tienoilla.

Huhtikuussa lumen paksuus vaikeuttaa metsureiden työskentelyä, ja talviloman ajoituksella säästetään kustannuksia ja metsureita.

Ylä-Lapissa metsureiden työ muuhun maahan verrattuna on poikkeuksellisesti suurimmaksi osaksi edelleen hakkuutyötä. Jatkossa metsänhoitotöiden osuus lisääntyy.

”Puiden korjuu ja kuljetukset jatkuvat, ja koska talvitiet ovat hyvässä kunnossa, puut saadaan pois maastosta ennen kelirikkoa. Myös suunnittelutyö on käynnissä, ja nyt siihen on mainiot kelit”, Metsähallituksen Ylä-Lapin tiimiesimies **Pertti Heikkuri** toteaa.

Ylä-Lapin hakkuumäärä on 115 000 kuutiota vuodessa.

”Tämän vuoden osalta on pysytty hyvin hakkuiden aikataulussa”, Heikkuri kertoo.

MT